

EDİTÖRLERDEN

EDITOR'S LETTER / VON DEN EDITOREN

Alevilik Bektaşilik Araştırmaları Dergisi 2017 / Kış 16. sayısı ile siz değerli okuyucuları ile buluşmanın sevincini yaşamaktadır. Dergi, Editörlüğümüzdeki her yeni sayısında değerli araştırmacıların yazıları, Alevi Bektaşî Kültür Enstitüsü'nün katkıları ve siz değerli okuyucularımızın teşvikleri ile daha güçlü bir şekilde yayın hayatını sürdürmektedir.

Alevilik Bektaşilik Araştırmaları Dergisi'nin bu sayısında yedi özlü makale, bir çeviri, bir derleme ve iki tanıtıma yer verilmiştir. Dergimizin Yayın Kurulu Üyelerinin de Düzenleme ve Bilim Kurulu Üyesi olarak görev aldıkları “Uluslararası Balkanlarda Alevilik Bektaşilik Sempozyumu”nun üçüncüsünün 8-11 Eylül 2017 tarihleri arasında Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nin katkılarıyla gerçekleştirilmesi planlanmıştı. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nin bütçe kalemlerinin bazılarını karşılayamayacağı bilgisini sempozyuma çok kısa bir süre kala açıklaması sebebi ile sempozyum gerçekleştirilememiştir. Sempozyuma bildiri ile katılan araştırmacıların hazırladıkları bildiri metinlerinin literatüre kazandırılması amacıyla Yayın Kurulumuz tarafından bildiri metinlerinden hakem raporlarını tamamlayanların makale olarak dergimizde yayınlanması kararlaştırılmıştır. 2017/16. sayısında yayınladığımız Éva Csáki ve János Sipos'un makaleleri bu bağlamda yayınlanan makalelerdir. Önümüzdeki sayıda daha geniş bir dosya oluşturularak bu makaleler yayınlanacaktır.

Dergimizin 16. sayısının “*Bektaşîliğe Ait Yeni Bir Mecmua: Mecmu'atü'r-Resâ'il*” adlı ilk makalesi, Tuncay Bülbül ve Şerife Ördek tarafından kaleme alınmıştır. Makalede, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda bulunan “*Mecmu'atü'r-Resâ'il*” adlı bir mecmua konu edilmektedir. Yazarlar çalışmaları içerisinde, Bektaşîliğin ritüelleri ve inanç sisteminin temel şahsiyetleri hakkında bilgiler barındıran mecmua hakkında bir değerlendirme yapmakta ve orijinal metnin Latinize edilmiş şeklini sunmaktadırlar. Mecmua, Bektaşîliğin yazılı kaynaklarının literatüre kazandırılması açısından önem arz etmektedir.

Rezan Karakaş ve Derviş Beyhan'ın ortak çalışması olan “*Aşkın Şehidi*” romanında *Alevilik* adlı ikinci makalede, İslam tarihinin en karanlık hadiselerinden Kerbela hadisesini konu alan “*Aşkın Şehidi*” romanındaki Alevilik ile ilgili unsurlar ele alınmıştır. Ahmet Turgut tarafından yazılan romanda Kerbela Hadisesi'nin Alevi inanç sisteminin ritüelleri ve gelenekleri ile bir bütün olarak ele alınmaya çalışıldığını

romanın analizinden anlamaktayız. Yazarlar, romanda kullanılan Alevilik ile ilgili unsurları literatürdeki mevcut kaynaklarla karşılaştırarak roman kurgusunun bir nev'i yaşanan gelenek ile mukayesesini yapmışlardır.

Bu sayının üçüncü makalesi olan, “*Şeyh Ahmed Dede Ocağı'nın Yeniden Zuburu: Teslim Abdal Ocağı (Yazılı Kaynaklar)*” adlı makale Bülent Akın ve Ozan Yılmaz tarafından hazırlanmıştır. Makalede Alevi-Bektaşî Edebiyatının önemli bir siması olan Teslim Abdal adına kurulu ocak yazılı belgeler ışığında konu edilmektedir. Ocakzâde ailelerinin şahsi arşivlerinde bulunan üç şecerenâme ve iki icazetnâmedeki veriler üzerinden Teslim Abdal Ocağı hakkında günümüzdeki yapısı da gözönüne alınarak değerlendirmeler yapılmıştır. Makalede kullanılan belgeler Alevi ocaklarının oluşum ve kurumsal yapısının devamlılığı açısından tartışılan bir konu hakkında da örneklem olmaktadır. Tarihsel süreçte Alevi ocaklarının bölünerek ocak sayısının arttığına dair önermeler ocaklar üzerine hazırlanan çalışmalarda sunulmaktadır. Çalışmada kullanılan belgeler Şeyh Ahmed Dede Ocağı'ndan Teslim Abdal Ocağı'nın zuhur edişini göstermesi açısından Alevi ocakları üzerine yapılan çalışmalara kaynaklık edecektir. Yine şahsi arşivlerdeki belgelerin literatüre kazandırılmadan yapılan Alevilik tarihi hakkındaki yorumlar üzerine yeniden düşünmemiz gerektiğini de makale gözler önüne sermektedir.

Dergimizin dördüncü makalesi “*Yemekten Ritüel Yaratmak: Alevi İnanç Sisteminde Yemek Kültüü*” adını taşımaktadır. Mehmet Ersal ve Ezgi Deyiş Görgülü tarafından kaleme alınan makalede, Alevi topluluklar üzerine yapılan çalışmalarda yeterince üzerinde durulmayan ritüel ve yemek ilişkisi farklı bağlamlarla konu edinmiştir. Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'da yerleşik Alevi topluluklarının geleneksel ritüellerinde yenilen yemek ve içecekleri konu edinen çalışma Alevi inanç sisteminde yemeğin ritüellerin olmazsa olmazı olduğu ritüellerde üstlendiği fonksiyonlarla açıklanmaktadır. Çalışmada Alevi toplulukların önemli bir kısmını kapsayan bir örneklem üzerinden ritüellerde yer alan yemeklerin yapılış amacının, ritüeldeki işlevlerinin ve pişirilme şeklinin de görsellerle desteklenerek sunulması makaleye özgünlük kazandırmaktadır.

Cansu Akyol'un “*Ardahan / Damal Yöresinde Gözükızıl Ocağı Süreğinde Görgü Cemi ve Düşkünlük Sistemi*” adlı makalesi bu sayının beşinci makalesidir. Alevi inanç sistemi açısından önemli bir merkez olan Ardahan Damal'da yerleşik Gözükızıl Ocağı'nın ritüel dünyasını konu edinen makalede ocağın mevcut durumu ve cem ritüelleri saha çalışmalarında derlenen verilerle sunulmaktadır.

Derginin onaltıncı sayısının altıncı ve yedinci makaleleri Balkanlarda Alevilik Bektaşilik Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmak üzere hazırlanan çalışmaların makaleye dönüştürülmüş halleridir. Türkoloji ve Alevilik üzerine önemli çalışmaları ile bilinen Éva Csáki ve János Sipos'un makalelerinin bir bölümü Balkanlardaki Alevi-Bektaşî topluluklarını konu edinmektedir. János Sipos'un altıncı makale olarak yayınlanan "*Türk Halkları Arasındaki Halk Müziği Araştırmalarının Sonuçları (1987-2015) ve Yeni Bir Web Sitesi (http://zti.hu/sipos_gyujtesek/index.asp, www.zti.hu/sipos)*" adlı çalışmasında Türk halklarının müzik geleneği üzerine yürüttüğü çalışmaları ve bunlar içerisinde Alevi-Bektaşî topluluklara ayrılanlar web sitesi üzerinden açıklanmaktadır. Yedinci makale Éva Csáki tarafından hazırlanan "*Macar Türkologları'nın Balkanlardaki Alan Araştırmasında Alevi ve Bektaşîler*" adlı çalışmadır. Çalışmada Macar Türkologlar ve özelde Eva Csaki'nin Balkanlarda yaşayan Alevi topluluklar üzerine yürüttükleri çalışmalar değerlendirilmektedir.

Tarihsel süreçten günümüze gelinceye kadar İran coğrafyası Alevi topluluklar için önemli bir yerleşim bölgesi olmuştur. Günümüzde de İran coğrafyasında Alevi topluluklar varlıklarını sürdürmektedir. Bu topluluklar üzerine önemli çalışmalar ortaya koyan Muhammed Ali Soltani'nin Farsça kaleme aldığı kitap ve makaleleri Farsça bilmeyen araştırmacılar tarafından takip edilememiştir. Dergimizin Yayın Kurulu Üyesi ve İran Temsilcisi olan Soltani'nin yayınlarını Türkçe literatüre kazandırma düşüncesi ile dergimizde "*Derunmayebay-i Müşterek der Serencam ve Velâyetnam Buyruk*" adlı kitabının Esra Doğan tarafından yapılmış çevirisi "*Serencam, Velâyetnâme ve Buyruk'ta Alevilerin Ortak İnançları*" başlığıyla çeviriler bölümünde yayınlanmıştır. Soltani'nin bu kitabı geniş bir coğrafyada yaşayan Alevi toplulukların kutsal metin olarak kabul gördükleri kitaplar üzerinden inançsal bir mukayesesini ortaya koymaktadır. Çalışma, Alevilik üzerine Türkçe literatüre önemli bir katkı sunmaya adaydır.

Ahmet Küçükalfa'nın "*Hünkâr'ın Aslanları (Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli'nin Aslanları) - Aslanlar, Kaplanlar ve Luristan Aslan Mezartaşları*" adlı derleme makalesi bir kaşif dikkati ile Hacı Bektaş Veli'nin Horasan Nişabur'dan Anadolu'ya seyahat coğrafyasındaki Luristan bölgesindeki aslan mezar taşlarını konu edinmektedir. Makalenin sunduğu görseller çalışmaya ayrı bir değer katmaktadır.

Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergimizin bu sayısında iki tanıtım yazısı yer almaktadır. Bunlardan biri kitap, diğeri sempozyum tanıtımıdır. Hiroki Wakamatsu, Markus Dressler'in *Writing Religion: The Making of Turkish Alevi Islam* adıyla 2013

yılında Oxford Üniversitesi Yayınları arasında çıkan kitabını değerlendirmektedir. Bülent Keleş ise, “I. Internationales Symposium Zum Alevitentum An Der Ph Weingarten Geschichte, Glaubensvorstellungen, Rituale, Quellen” (Weingarten Pedagoji Yüksek Okulu I. Uluslararası Alevilik Sempozyumu Tarihi, İnanç Tasavvuru, Ritüelleri, Kaynakları) adlı sempozyum ve sempozyumda sunulan bildirileri konu edinen bir tanıtım ve değerlendirme yazısı hazırlamıştır.

Editörlüğünü üstlendiğimiz dergimiz Alevi Bektaşî Kültür Enstitüsü ve birçok kişinin katkılarıyla sizlerle buluşmaktadır. Öncelikli olarak değerli araştırmalarını bizimle paylaşan yazarlarımıza, hakemlerimize, kıymetli okuyucularımıza, Derginin her sayısında mutfakta görev alan Yabancı Dil Editörlerimize, Editör Yardımcıları, Yayın Kurulu Üyeleri ve Teknik Yardımcılarımıza teşekkürlerimizi arz ediyoruz. 17. sayımızda yeniden bir arada olmak temennisiyle.

Editörler

Prof. Dr. Ali YAMAN

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ERSAL

